

Η αφηγηματική ροή του δικαίου με αφορμή την 1934/2020 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας και την 1079/2026 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών: οι πραγματολογικές διαστάσεις της ερμηνείας και η προθεσμία άσκησης προσφυγής

Βαρβάρα Μπουκουβάλα, Εφέτης Δ.Δ.-Δ.Ν.

Με τον σύντομο αυτό σχολιασμό θα περιγράψουμε την αφηγηματική πορεία του δικαίου και θα αναδείξουμε πώς «η διαδικασία έκδοσης της δικαστικής απόφασης είναι συχνά εξόχως δημιουργική, συνιστώντας το ξεδίπλωμα της αφήγησης του νόμου που επαναλαμβάνει ακούραστα τον εαυτό της¹», εντός, ωστόσο, ενός αυστηρού νομικού πλαισίου.

Η νομική αυτή αφήγηση θα ξεκινήσει από την 1934/2020 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας. Στην υπόθεση που δίκασε το δικαστήριο ασκήθηκε αναίρεση κατά της 136/2019 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Ιωαννίνων, με την οποία απορρίφθηκε προσφυγή του αναιρεσειόντος κατά της σιωπηρής απόρριψης, από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών (ΔΕΔ) της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών, ενδικοφανούς προσφυγής του κατά οριστικών πράξεων διορθωτικού προσδιορισμού φόρου εισοδήματος του Προϊσταμένου της Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας Κέρκυρας.

Ο αναιρεσειών άσκησε προσφυγή αρχικώς κατά της σιωπηρής απορριπτικής αποφάσεως της ΔΕΔ επί της ως άνω ενδικοφανούς προσφυγής του. Το Εφετείο απέρριψε την ένδικη προσφυγή του, με την αιτιολογία ότι το ένδικο βοήθημα ασκήθηκε εκπροθέσμως, μετά την πάροδο της προθεσμίας των τριάντα ημερών από τη συντέλεση της σιωπηρής απόρριψης της ενδικοφανούς προσφυγής του, δηλαδή μετά την παρέλευση 120 ημερών από την άσκησή της. Το δικαστήριο επεσήμανε στην απόφασή του ότι, ναι μεν ο αναιρεσειών ενημερώθηκε με έγγραφο της φορολογικής διοίκησης ότι απορρίφθηκε σιωπηρώς η ενδικοφανής προσφυγή του, όμως, το έγγραφο αυτό έχει ενημερωτικό χαρακτήρα και δεν μεταβάλλει, ως εκ τούτου, τον χρόνο έναρξης της προθεσμίας άσκησης προσφυγής.

Το Συμβούλιο της Επικρατείας, κρίνοντας κατ' αναίρεση, κατέληξε στη μείζονα πρόταση του δικανικού του συλλογισμού ότι «[...] κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, ο υπόχρεος σε φόρο, εφόσον αμφισβητεί πράξη ή παράλειψη της φορολογικής διοίκησης, οφείλει να υποβάλει ενδικοφανή προσφυγή με αίτημα την επανεξέταση της

1B. Μπουκουβάλα, Μιχαήλ Στασινόπουλος: Μικρή βιογραφία ενός Μεγάλου Λόγου, Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου, Αθήνα 2026, σ.55.

υπόθεσης ενώπιον της Υπηρεσίας Εσωτερικής Επανεξέτασης και ήδη του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών. Εξάλλου, ο Προϊστάμενος αυτός υποχρεούται να αποφανθεί επί της ενδικοφανούς προσφυγής μέσα σε αποκλειστική προθεσμία εκατόν είκοσι (120) ημερών, η οποία αρχίζει, κατά τη ρητή πρόβλεψη του νόμου, από την υποβολή της ενδικοφανούς προσφυγής στη φορολογική διοίκηση. Τέλος, προσβλητή με προσφυγή ουσίας ενώπιον του αρμόδιου διοικητικού δικαστηρίου είναι η απόφαση του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών που εκδίδεται επί της ενδικοφανούς προσφυγής εντός της τασσομένης με την ανωτέρω διάταξη προθεσμίας, άλλως η σιωπηρή απόρριψη της ενδικοφανούς προσφυγής, η οποία τεκμαίρεται ότι συντελείται με την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας των εκατόν είκοσι (120) ημερών εντός της οποίας οφείλει ο Προϊστάμενος αυτός να αποφασίσει, κατά τα ανωτέρω εκτεθέντα (πρβ. ΣτΕ 1189/2014, 3101/2008). Ειδικότερα, σε περίπτωση σιωπής του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών ή κοινοποίησης στον ενδιαφερόμενο ή γνώσης εκ μέρους του απόφασης του Προϊσταμένου αυτού, απορριπτικής της προσφυγής, σε χρόνο μεταγενέστερο της προθεσμίας των εκατόν είκοσι (120) ημερών, η τριακονθήμερη προθεσμία για την άσκηση προσφυγής ουσίας κατά της σιωπηρής απόρριψης της ενδικοφανούς προσφυγής ή της απορριπτικής αυτής ρητής απόφασης, αρχίζει από την επομένη της συμπλήρωσης της ανωτέρω προθεσμίας των εκατόν είκοσι ημερών».

Με μόνη την ανάγνωση της μείζονας πρότασης, ο δικαστής που θέλει να δικάσει την υπόθεσή του, εν όψει των πραγματικών περιστατικών της, αναρωτιέται: Ποιο είναι το νόημα της μείζονας πρότασης; Σε περίπτωση που η ρητή απορριπτική απόφαση της ΔΕΔ εκδοθεί εντός της προθεσμίας των 120 ημερών, αλλά κοινοποιηθεί στον φορολογούμενο μετά την πάροδο της εν λόγω προθεσμίας, στερείται ο τελευταίος τη δυνατότητα προσβολής της, παρόλο που η απόφαση απολαμβάνει, καταρχήν, εκτελεστό χαρακτήρα και εκδόθηκε ενώ η ΔΕΔ ήταν κατά χρόνο αρμόδια, με την αιτιολογία ότι η προσφυγή του έχει ασκηθεί εκπροθέσμως, εάν ασκήθηκε μετά την πάροδο των τριάντα ημερών από τη σιωπηρή απόρριψή της; Μήπως, εάν η πράξη της ΔΕΔ εκδόθηκε και κοινοποιήθηκε μετά την πάροδο των 120 ημερών, η προθεσμία προσβολής της δεν εκκινεί από την κοινοποίησή της, αλλά ανατρέχει στον χρόνο συντέλεσης της σιωπηρής απόρριψης; Μήπως, τελικά, για την ανεύρεση της σχετικά ορθότερης ερμηνείας πρέπει να διαβαστεί η μείζονα πρόταση υπό το φως της υπαγωγής και των πραγματικών περιστατικών της δίκης;

Για να πάμε, όμως, στην υπαγωγή. Εκεί που χτυπά η καρδιά της δικαστικής απόφασης και εκεί όπου το αναιρετικό δικαστήριο περιέγραψε τα πραγματικά περιστατικά της δίκης της αναιρεσιβαλόμενης απόφασης, το δικαστήριο κατέληξε ότι η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής κατά της σιωπηρής απόρριψης της ενδικοφανούς

προσφυγής από τη ΔΕΔ εκκινεί από την ημερομηνία της άπρακτης παρέλευσης της προθεσμίας των εκατόν είκοσι (120) ημερών για την έκδοση απόφασης, χωρίς να έχει έννομη σημασία για την προθεσμία μεταγενέστερο έγγραφο που αποστέλλει η φορολογική αρχή στον φορολογούμενο και τον ενημερώνει ότι απορρίφθηκε η ενδικοφανής προσφυγή του. Το δικαστήριο τονίζει ότι η προθεσμία πρέπει να εξαρτάται από βέβαια, σταθερά και ευχερώς μετρήσιμα χρονικά σημεία, τέτοιο, δε, δεν είναι το ανωτέρω έγγραφο της φορολογικής αρχής που αποστέλλεται σε οιοδήποτε χρονικό σημείο. Μάλιστα το δικαστήριο επεσήμανε εμμέσως ότι αυτή η ερμηνεία δεν είναι τυπολατρική, αφού ο χρόνος έναρξης της προθεσμίας στην περίπτωση αυτή ορίζεται με σαφείς διατάξεις και η έναρξή της συνδέεται με ενέργειες του φορολογούμενου, δηλαδή την άσκηση της ενδικοφανούς προσφυγής του και την πάροδο της εκ του νόμου προβλέψιμης προθεσμίας². Δεν καταλογίζεται δηλαδή η απώλεια της προθεσμίας σε κανένα άλλο όργανο, ώστε να μπορεί θεμελιωθεί μομφή υπερβολικού formalισμού.

Τέλος, το δικαστήριο επεσήμανε ότι το έγγραφο της φορολογικής αρχής που κοινοποιήθηκε στον αναιρεσείοντα δεν προκάλεσε σ' αυτόν εύλογη αμφιβολία ως προς τον χρόνο έναρξης της προθεσμίας άσκησης προσφυγής κατά της σιωπηρής απόρριψης της ενδικοφανούς προσφυγής του, ώστε να θεμελιωθεί εκ νέου υπερβολικός formalισμός της ερμηνείας που υιοθέτησε το δικαστήριο, λόγω της ματαίωσης της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του στην κανονικότητα της διαδικασίας, διότι στο έγγραφο αυτό επισημαίνεται με σαφήνεια ότι αποστέλλεται, προκειμένου να τον ενημερώσει για τη σιωπηρή απόρριψη της ενδικοφανούς προσφυγής του, χωρίς να έχει ή να αποκτά εκτελεστό χαρακτήρα³.

Κατόπιν τούτων, το δικαστήριο κατέληξε ότι η παρέλευση του εγγράφου αυτού στην προκειμένη περίπτωση στον αναιρεσείοντα σε χρονικό σημείο μετά την έναρξη της προθεσμίας για την άσκηση προσφυγής δεν είχε ως συνέπεια τη μετατόπιση του χρόνου έναρξης της εν λόγω προθεσμίας από την ημερομηνία κοινοποίησης του εγγράφου αυτού.

Στο τέλος, δε, το δικαστήριο αποτυπώνει μια σκέψη μετά την κύρια κρίση του: «Απο την άποψη δε αυτή δεν ασκεί επιρροή ούτε το γεγονός ότι ενδεχομένως στην πράξη, ακόμη και στην περίπτωση έκδοσης ρητής απόφασης από τη Διεύθυνση Επίλυσης Διαφορών εντός της νόμιμης προθεσμίας, η απόφαση αυτή κοινοποιείται στον προσφεύγοντα μετά την εκπνοή της προθεσμίας ή ότι είναι συνήθης η πρακτική της φορολογικής διοίκησης να

2Βλ. Β. Μπουκουβάλα, *Le droit pour le droit: Συγκριτική προσέγγιση του υπερβολικού formalισμού σε Ελλάδα και Γαλλία*, σε https://ddikastes.gr/%ce%b2%ce%b1%cf%81%ce%b2%ce%b1%cf%81%ce%b1-%ce%bc%cf%80%ce%bf%cf%85%ce%ba%ce%bf%cf%85%ce%b2%ce%ac%ce%bb%ce%b1-%ce%b5%cf%86%ce%ad%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b4-%ce%b4-%ce%bd-le-droit-pour-le-droi/?fbclid=IwY2xjawR_yfileHRuA2FlbQIxMQBzcnRjBmFwcF9pZBAyMjIwMzIxNzg4MjAwODkyAAEeEQ9hddpeVsd_koZKKE2-JSzfBTGloDLfcEITrH4TjV7toL7UBjmgT48prk_aem_Gbf9wODpBvdKNNC6zA5Rsw 3Ibidem.

εκδίδει απόφαση επί της ενδικοφανούς προσφυγής μετά την εκπνοή της προθεσμίας αυτής, όπως αβασίμως ισχυρίζεται ο αναιρεσείων».

Για να δούμε, όμως, πώς εφαρμόσαν το νομολογιακό αυτό προηγούμενο τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια στο ζετύλιγμα της εφαρμογής του εφαρμοστέου κανόνα δικαίου.

Με πρώτη την Α13315/2025 και εν συνεχεία την 868/2026 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών κρίθηκε στη μείζονα ότι εάν η ενδικοφανή προσφυγή απορριφθεί σιωπηρώς, τότε η ένδικη προσφυγή ασκείται εντός προθεσμίας τριάντα ημερών από τη σιωπηρή απόρριψη της ενδικοφανούς προσφυγής, που συντελείται με την άπρακτη πάροδο 120 ημερών από την άσκησή της. Ωστόσο, το δικαστήριο έκρινε ότι εάν ακολουθήσει ρητή απόρριψη της ενδικοφανούς προσφυγής, ακόμη κι αν η απόφαση κοινοποιηθεί στον φορολογούμενο μετά την πάροδο των 120 ημερών, η προθεσμία της προσφυγής εκκινεί από την κοινοποίηση της τελευταίας αυτής πράξης (που είναι εκτελεστή) ή από την πλήρη γνώση της. Το δικαστήριο στήριξε την κρίση αυτή στα εξής επιχειρήματα: α. δεν προβλέπεται κάτι διαφορετικό από το γράμμα του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, β. από την ανάγκη διασφάλισης του δικαιώματος παροχής έννομης προστασίας, κατ' άρθρον 20 παρ.1 του Συντάγματος και 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ειδικώς στις φορολογικές υποθέσεις που έχουν σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις στους ενδιαφερόμενους και γ. από την αρχή της φανεράς δράσης της δημόσιας διοίκησης, από την οποία προκύπτει ότι πρέπει να κοινοποιούνται οι πράξεις στον φορολογούμενο για να επέρχονται τα έννομα αποτελέσματά τους.

Παρόλα αυτά στην υπαγωγή το δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή, διότι είχαν παρέλθει περίπου τεσσεράμισι χρόνια από την έκδοση της ρητής απορριπτικής απόφασης της ΔΕΔ [η οποία να σημειωθεί εκδόθηκε την τελευταία ημέρα της σχετικής προθεσμίας προς έκδοση απόφασης] έως την άσκηση της προσφυγής, ο οποίος υπερβαίνει, κατά την κρίση του δικαστηρίου, τα όρια του εύλογου χρόνου εντός του οποίου, πάντως, θα μπορούσε η προσφεύγουσα να έχει εξακριβώσει την έκδοση απόφασης του ενδικοφανούς οργάνου, επικοινωνώντας με τη φορολογική διοίκηση. Έτσι, το δικαστήριο έκρινε ότι η προσφεύγουσα είχε λάβει, κατά τεκμήριο, πλήρη γνώση του περιεχομένου της προσβαλλόμενης απόφασης της ΔΕΔ και απέρριψε την ένδικη προσφυγή της ως εκπρόθεσμη.

Στην 7927/2025 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών απορρίπτεται ως εκπρόθεσμη προσφυγή κατά σιωπηρής απορριπτικής αποφάσεως της ΔΕΔ. Το δικαστήριο επισημαίνει ότι στη δικαζόμενη από αυτό περίπτωση δεν εκδόθηκε ρητή απορριπτική απόφαση από τη ΔΕΔ, η οποία θα μπορούσε να προσβληθεί αυτοτελώς, αν είχε εκδοθεί,

παρότι η προσφυγή κατά της σιωπηρής απόρριψης είχε ασκηθεί εκπροθέσμως. Μ' αυτή την έννοια το δικαστήριο με ένα *obiter dictum* μας λέει ότι η ρητή απόρριψη της ενδικοφανούς προσφυγής έχει εκτελεστό χαρακτήρα και προσβάλλεται παραδεκτώς με ένδικη προσφυγή. Το δικαστήριο, μάλιστα, φρόντισε να ενισχύσει την επιχειρηματολογία του, αναφερόμενο για την αξιοπιστία του δικανικού του λόγου στην 595/2017 απόφαση του ΣτΕ, με την οποία κρίθηκε ότι παραδεκτώς συμπροσβάλλεται η ρητή απορριπτική απόφαση, μαζί με τη σιωπηρή απόρριψη της ενδικοφανούς προσφυγής. Αν, μάλιστα, διαβάσει κανείς αυτή την απόφαση θα πρέπει να αναφέρει και την 3238/2011 απόφαση του ΣτΕ, με την οποία κρίθηκε ρητώς ότι παρόλο που η προσφυγή στρεφόταν εκπροθέσμως κατά της σιωπηρής απόρριψης, νομίμως θεωρείται συμπροσβαλλόμενη η ρητή απορριπτική απόφαση επί της ενδικοφανούς προσφυγής, για την οποία δεν επισημάνθηκε κανένα ζήτημα απαραδέκτου.

Με τις 2112/2025 και 3052/2025 αποφάσεις του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά, ενώ η κρινόμενη προσφυγή ασκήθηκε κατά της ρητής απορριπτικής απόφασης επί της ενδικοφανούς προσφυγής του προσφεύγοντος, το δικαστήριο έκρινε ότι εφόσον κατά την άσκηση του ένδικου βοηθήματος είχε παρέλθει η προθεσμία των 30 ημερών από τη συντέλεση της σιωπηρής απόρριψης της ενδικοφανούς προσφυγής, αυτό ασκήθηκε εκπροθέσμως. Το δικαστήριο, δηλαδή, εξάρτησε την προθεσμία για την προσβολή της ρητής πράξης, χωρίς να σχολιάσει τον εκτελεστό ή μη χαρακτήρα της, από τον χρόνο της σιωπηρής απόρριψης της ενδικοφανούς προσφυγής, η οποία είχε συντελεστεί πριν από την έκδοση της προσβαλλόμενης ρητής απορριπτικής απόφασης.

Για το ζήτημα αυτό, με την 1382/2006 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας κρίθηκε ότι σε περίπτωση προσβολής σιωπηρής απορριπτικής απόφασεως επί ενδικοφανούς προσφυγής θεωρείται συμπροσβαλλόμενη και η ρητή απόρριψη, εφόσον εκδόθηκε έως την πρώτη συζήτηση στο ακροατήριο. Εάν εκδοθεί ρητή απορριπτική απόφαση μετά τον χρόνο αυτό (πρώτη συζήτηση στο ακροατήριο) μπορεί να προσβληθεί αυτοτελώς, αλλά έχει εκδοθεί αναρμοδίως κατά χρόνον. Συνεπώς, η ρητή απόρριψη δεν χάνει, καταρχήν, την εκτελεστότητά της. Επίσης, με την 949/2004 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας κρίθηκε ότι δεν εκωλύετο το όργανο που εξετάζει την ενδικοφανή προσφυγή να εκδώσει απόφαση, ακόμη κι αν συζητήθηκε αίτηση ακύρωσης επί της σιωπηρής απόρριψης της ενδικοφανούς προσφυγής.

Επίσης, με τις αποφάσεις 1147/2004 και 4589/2005 του ανωτάτου διοικητικού δικαστηρίου κρίθηκε ότι μπορεί να εκδοθεί απόφαση επί ενδικοφανούς προσφυγής και μετά την παρέλευση της προθεσμίας προς έκδοση απόφασης, χωρίς να είναι η εκδούσα αρχή αναρμόδια κατά χρόνον. Ωστόσο, αν χορηγήσει βεβαίωση για τη σιωπηρή απόρριψη

της ενδικοφανούς προσφυγής στον διοικούμενο, δεν μπορεί πλέον να εκδώσει ρητή απόφαση επί της ενδικοφανούς προσφυγής. Μάλιστα, ακόμη κι αν η προσφυγή κατά της σιωπηρής απόρριψης της ενδικοφανούς προσφυγής απορριφθεί ως εκπροθέσμως ασκηθείσα, η ρητή πράξη μπορεί να προσβληθεί αυτοτελώς, ενώ θεωρείται ότι συμπροσβάλλεται, παραδεκτώς, όπως κρίθηκε με τις 4500/1996, 2945/1997, 3425/2001 και 2096/2007 αποφάσεις του ΣτΕ.

Με την 886/2023 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών κρίθηκε ότι εφόσον η ρητή απόρριψη της ενδικοφανούς προσφυγής εκδόθηκε εντός της προθεσμίας των 120 ημερών, ακόμη κι αν κοινοποιήθηκε μετά την πάροδο της εν λόγω προθεσμίας, η προθεσμία προσβολής της εκκινεί από την κοινοποίησή της στον ενδιαφερόμενο και όχι από την πάροδο των 120 ημερών για την έκδοση απόφασης από την άσκηση της ενδικοφανούς προσφυγής. Το δικαστήριο έκρινε ότι η απόφαση 1394/2020 του Συμβουλίου της Επικρατείας αναφέρεται σε όλως διαφορετική περίπτωση, που δεν αφορά στην επίδικη, όταν, δηλαδή, προσβάλλεται η σιωπηρή απόρριψη της ενδικοφανούς προσφυγής και ο φορολογούμενος απλά ενημερώνεται με άλλη πράξη για την εν λόγω απόρριψη.

Επίσης, στην 1473/2024 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών κρίθηκε ότι, λόγω παράτασης των προθεσμιών με τις υπουργικές αποφάσεις Covid, ο Προϊστάμενος της ΔΕΔ διατηρούσε την αρμοδιότητά του προς έκδοση απόφασης κατά τον κρίσιμο χρόνο, αντιμετωπίζοντας το δικαστήριο την αρμοδιότητα της εκδούσας αρχής προς έκδοση απόφασης ως ζήτημα κατά χρόνον αρμοδιότητας.

Αντιθέτως, με την 1922/2025 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών και την 51/2026 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Πειραιά κρίθηκε ότι ακόμη κι αν εκδοθεί ρητή απορριπτική απόφαση εντός της προθεσμίας των 120 ημερών (ειδικότερα εν προκειμένω την τελευταία μέρα), αλλά κοινοποιηθεί στον ενδιαφερόμενο μετά την πάροδο της προθεσμίας αυτής ή αν αυτός λάβει γνώση μεταγενέστερα, η προσφυγή ασκείται εκπροθέσμως, εάν κατατεθεί μετά την πάροδο τριάντα ημερών από τη συμπλήρωση 120 ημερών από την επόμενη της άσκησης της ενδικοφανούς προσφυγής. Το δικαστήριο, εφαρμόζοντας τον ανωτέρω νομολογιακό κανόνα, έκρινε ότι η προθεσμία άσκησης προσφυγής δεν μετατοπίζεται και στην περίπτωση αυτή.

Τέλος, στην 1079/2026 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών κρίθηκε ότι αν εκδόθηκε ρητή απορριπτική απόφαση επί της ενδικοφανούς προσφυγής, εντός της προθεσμίας των 120 ημερών, αυτή είναι η μόνη εκτελεστή πράξη, καθώς δεν εκδηλώθηκε, εκ του λόγου αυτού, σιωπηρή απόρριψη της ενδικοφανούς προσφυγής. Συνεπώς δεν υφίσταται στον νομικό κόσμο σιωπηρή απόρριψη και μόνη εκτελεστή πράξη παραμένει η

ρητή απόρριψη η οποία προσβάλλεται εντός προθεσμίας τριάντα ημερών από την κοινοποίησή της ή από την πλήρη γνώση της. Το δικαστήριο, δε, ελεσήμενε ότι η 1934/2020 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας δεν αφορά την ένδικη περίπτωση έναρξης της προθεσμίας άσκησης προσφυγής ουσίας κατά ρητής απόφασης της ΔΕΔ, αλλά ζήτημα ουσιωδώς διαφορετικό από το ένδικο και με διαφορετική πλοκή του πραγματικού του, ήτοι την όλως διαφορετική περίπτωση έναρξης της προθεσμίας άσκησης προσφυγής ουσίας κατά σιωπηρής απόρριψης εκ μέρους της ΔΕΔ. Το δικαστήριο δηλαδή μας είπε ότι πριν από τη συντέλεση της σιωπηρής απόρριψης, με την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας προς έκδοση απόφασης, καμία πράξη αρνητική ή απορριπτική δεν υπάρχει στον νομικό κόσμο⁴. Περαιτέρω, οριοθέτησε την εμβέλεια του δικαστικού προηγούμενου εν όψει των πραγματικών περιστατικών της δίκης.

Καταλήγοντας, το άρθρο 63 του ΚΔΔ προβλέπει ότι προσφυγή μπορεί να ασκηθεί παραδεκτώς και κατά της σιωπηρής απόρριψης της ενδικοφανούς προσφυγής και μάλιστα πριν παρέλθει η προθεσμία που τάσσει ο νόμος για την έκδοση απόφασης (πρόωρη άσκηση προσφυγής), αλλά θα πρέπει να έχει συντελεσθεί η πάροδος της εν λόγω προθεσμίας τουλάχιστον έως την πρώτη επ' ακροατηρίω συζήτηση. Ρητή πράξη η οποία εκδόθηκε μετά τη συντέλεση της παράλειψης ή της τεκμαιρόμενης απόρριψης ενδικοφανούς προσφυγής, και ως την πρώτη συζήτηση του ένδικου βοηθήματος της προσφυγής, λογίζεται ως συμπροσβαλλόμενη⁵.

Δυστυχώς δεν μπορούμε να πάρουμε θέση για το ποια ερμηνεία θεωρούμε τη σχετικά ορθότερη, καθώς αυτό είναι τμήμα μιας άλλης αφήγησης. Ωστόσο, από την παράθεση που προηγήθηκε επιβεβαιώνεται ο Β. Latour που στο έργο του *La Fabrique du droit*, περιγράφει έναν δικαστή χωμένο μέσα σε έγγραφα, διατάξεις και δικαστικά προηγούμενα να προσπαθεί να βρει το κλειδί της πόρτας που θα ανοίξει τη λύση της δίκης του περίπτωσης⁶.

4Π. Λαζαράτος, Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο, 2025, σ.456¹⁰⁷.

5Δ Ράικος, Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο, 2η έκδ., 2026, σ. 332.

6Β. Μπουκουβάλα, Μιχαήλ Στασινόπουλος: Μικρή βιογραφία ενός Μεγάλου Λόγου, ό.π., σ. 54-55.